

Sgiliau a dysgu

leithoedd tramor modern
yng nghwricwlwm cenedlaethol Cymru

Mae'r ddogfen hon yn amlygu'r datganiadau neu'r adrannau hynny yn y rhaglenni astudio ieithoedd tramor modern lle ceir cysylltiad pendant â

- datblygu meddwl
- datblygu cyfathrebu
- datblygu TGCh
- datblygu rhif

a hybu

- Cwricwlwm Cymreig a Chymru, Ewrop a'r byd
- addysg bersonol a chymdeithasol
- gyrfaoedd a'r byd gwaith.

Mater i'r ysgolion benderfynu arno yw nifer a chyd-destun y cyfleoedd hyn, a hynny o fewn eu gorolwg/cynllun o'r cwricwlwm.

Datblygu meddwl

Dylai ysgolion ddarparu cyfleoedd, lle bo'n briodol, i ddysgwyr ddatblygu a chymhwyso meddwl ar draws y cwricwlwm trwy'r prosesau cynllunio, datblygu a myfyrio.

Mewn ieithoedd tramor modern, bydd y dysgwyr yn datblygu sgiliau meddwl trwy ystod o weithgareddau yn eu hiaith eu hunain neu trwy'r iaith darged. Byddant yn cynllunio a dadansoddi'r hyn sydd arnynt angen ei wybod er mwyn gweithredu'r gweithgareddau; adeiladu ar iaith ac addasu iaith a ddysgwyd yn flaenorol; meddwl a defnyddio iaith yn greadigol; defnyddio gwallau a chanlyniadau annisgwyl i ddatblygu eu dysgu ieithyddol; defnyddio gwybodaeth ieithyddol flaenorol i esbonio a rhagfynegi; disgrifio cysylltiadau a'r hyn sy'n debyg rhwng yr ieithoedd; adnabod patrymau a llunio rheolau; trafod y gwaith o ddysgu iaith a gwerthuso eu llwyddiant.

Mewn ieithoedd tramor modern, mae cyfleoedd i ddatblygu meddwl ar draws yr adrannau Sgiliau ac Ystod yn y rhaglenni astudio ar gyfer Cyfnod Allweddol 3.

Datblygu cyfathrebu

Dylai ysgolion ddarparu cyfleoedd, lle bo'n briodol, i ddysgwyr ddatblygu a chymhwyso sgiliau cyfathrebu ar draws y cwricwlwm trwy'r sgiliau llafaredd, darllen, ysgrifennu a chyfathrebu ehangach.

Mewn ieithoedd tramor modern, bydd y dysgwyr yn datblygu eu sgiliau mewn llafaredd, darllen, ysgrifennu a sgiliau cyfathrebu ehangach yn yr iaith darged. Byddant yn gwrando'n astud, dysgu patrymau sain newydd, siarad yn hyderus, darllen ystod o destunau a chynhyrchu amrywiaeth o fathau o ysgrifennu. Byddant yn ymdopi ag iaith fwy estynedig a chymhleth er mwyn datblygu fel defnyddwyr iaith annibynnol. Bydd eu sgiliau cyfathrebu mewn iaith newydd yn gymorth i ddatblygu eu sgiliau cyfathrebu yn Gymraeg a Saesneg gan adeiladu ar y sgiliau hynny.

Mewn ieithoedd tramor modern, mae cyfleoedd i ddatblygu cyfathrebu ar draws adrannau Sgiliau ac Ystod yn y rhaglen astudio ar gyfer Cyfnod Allweddol 3.

Datblygu TGCh

Dylai ysgolion ddarparu cyfleoedd, lle bo'n briodol, i ddysgwyr ddatblygu a chymhwyso sgiliau TGCh ar draws y cwricwlwm trwy ddarganfod, datblygu, creu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau a thrwy ddefnyddio ystod eang o offer a meddalwedd.

Mewn ieithoedd tramor modern, bydd y dysgwyr yn defnyddio eu sgiliau TGCh i: gyfathrebu a rhannu gwybodaeth, gan gynnwys e-bost; cyflwyno gwybodaeth mewn amrywiaeth o fformatau gan ddefnyddio prosesydd geiriau a graffeg; darganfod a datblygu gwybodaeth ar y rhynggrwyd; ategu cyflwyniadau llafar ac fel offeryn ar gyfer dysgu ac ymarfer iaith.

Cyfnod Allweddol 3

Sgiliau

Llafaredd

Dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

7. roi cyflwyniadau llafar, gan gynnwys defnyddio cymorth gweledol megis TGCh.

Darllen

Dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

4. ddefnyddio rhestr termau, geiriaduron dwyieithog ac adnoddau cyfeirio eraill, gan gynnwys TGCh
11. datblygu sgiliau ymchwilio annibynnol gan ddefnyddio TGCh.

Ysgrifennu

Dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

2. ysgrifennu ar gyfer gwahanol ddibenion gan ddefnyddio TGCh pan yn briodol
8. trefnu a chyflwyno syniadau a gwybodaeth yn eglur mewn amrywiaeth o ffurfiau gan ddefnyddio TGCh pan yn briodol
12. defnyddio iaith yn greadigol ac yn ddychmygus, gan ddefnyddio TGCh pan yn briodol.

Ystod

Gweithgareddau a chyd-destunau

Dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion ddatblygu sgiliau iaith trwy:

2. gemau iaith a datrys posau, gan ddefnyddio TGCh pan yn briodol

5. ymateb i ystod o destunau, gan gynnwys storïau, cerddi, llenyddiaeth, testunau ffeithiol a defnyddio'r rhyngrwyd
7. darllen, gwyllo a gwrandio ar ffynonellau integredig gan gynnwys fideo/DVD, adnoddau clyweledol, y rhyngrwyd, CD-ROM ar gyfer diddordeb personol a phleser yn ogystal â gwybodaeth.

Datblygu rhif

Dylai ysgolion ddarparu cyfleoedd, lle bo'n briodol, i ddysgwyr ddatblygu a chymhwyso eu sgiliau rhif ar draws y cwricwlwm trwy ddefnyddio gwybodaeth fathemategol, cyfrifo, a dehongli a chyflwyno casgliadau.

Mewn ieithoedd tramor modern, bydd y dysgwyr yn datblygu eu sgiliau rhif trwy amrywiaeth o weithgareddau yn yr iaith darged. Gall y rhain gynnwys rhigymau rhif; trefnu rhifau; trefnu digwyddiadau o fewn cyfnod o amser; defnyddio rhifau mewn cyd-destunau perthnasol megis cyfnewid arian; casglu gwybodaeth mewn amrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys holiaduron a thrwy gofnodi a chyflwyno canlyniadau mewn amrywiaeth o fformatau.

Mewn ieithoedd tramor modern, nid oes unrhyw gyfeiriadau penodol at ddatblygu rhif.

Y Cwricwlwm Cymreig (7–14) a Chymru, Ewrop a'r Byd (14–19)

Dylai ysgolion ddarparu cyfleoedd, lle bo'n briodol, i ddysgwyr 7-14 oed ddatblygu a chymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o nodweddion diwylliannol, economaidd, amgylcheddol, hanesyddol ac ieithyddol Cymru. Dylai dysgwyr 14–19 oed gael cyfleoedd i fod yn weithredol wrth ddeall agweddau gwleidyddol, cymdeithasol, economaidd a diwylliannol ar Gymru fel rhan o'r byd cyfan.

Bydd ieithoedd tramor modern yn cyfrannu at y Cwricwlwm Cymreig trwy ganiatáu i ddysgwyr werthfawrogi a chymharu eu diwylliant eu hunain, eu hiaith a'u cymuned gyda'r gwledydd a'r cymunedau yn yr iaith darged. Bydd astudio iaith newydd yn helpu datblygu sgiliau ieithyddol a all ychwanegu at ddysgu Cymraeg.

Cyfnod Allweddol 3

Ystod

Dealltwriaeth ryngddiwylliannol

I ehangu eu dealltwriaeth a'u gwerthfawrogiad o'u diwylliant eu hunain a diwylliannau eraill, dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

2. ddatblygu sensitifrwydd tuag at wahanol bobloedd, eu harferion, gwerthoedd a safbwyntiau.

Strategaethau dysgu iaith

I'w helpu i ddysgu iaith newydd ac i ddod yn ddysgwyr iaith annibynnol, dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

5. gynyddu eu hyder wrth ddefnyddio iaith a sgiliau llythrennedd triphlyg trwy adeiladu ar sgiliau a gafwyd eisoes wrth iddynt ddysgu Cymraeg a Saesneg
6. cymharu Cymraeg, Saesneg ac ieithoedd eraill, gan archwilio tebygrwydd a gwahaniaethau mewn geirfa a strwythur.

Addysg bersonol a chymdeithasol

Dylai ysgolion ddarparu cyfleoedd, lle bo'n briodol, i ddysgwyr hyrwyddo eu hiechyd a'u lles emosiynol a'u datblygiad moesol ac ysbrydol; fod yn ddinasyddion gweithgar a hybu datblygiad cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang; a pharatoi ar gyfer dysgu gydol oes.

Bydd ieithoedd tramor modern yn cyfrannu at addysg bersonol a chymdeithasol dysgwyr trwy eu hymwybyddiaeth o ddiwylliannau eraill a'u ffordd o fyw. Bydd y dysgwyr yn gweithio'n gydweithredol ac yn parchu cyfraniadau gan eraill.

Cyfnod Allweddol 3

Sgiliau

Llafaredd

Dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

12. fynegi a chyfiawnhau barnau a theimladau personol.

Ysgrifennu

Dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

11. fynegi a chyfiawnhau barnau a theimladau personol.

Ystod

Dealltwriaeth ryngddiwylliannol

I ehangu eu dealltwriaeth a'u gwerthfawrogiad o'u diwylliant eu hunain a diwylliannau eraill, dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

3. ryngweithio gyda siaradwyr brodorol a dysgwyr yr iaith darged sydd â phrofiad diweddar a gweithredol o'r iaith, e.e. ymweliadau, cyfnewidiadau, ysgolion partneriaeth, cynorthwywyr ieithoedd tramor, myfyrwyr iaith, tecstio, e-bost, cynadleddau fideo
5. gwerthfawrogi pwysigrwydd ieithoedd yng nghymdeithas fyd-eang yr unfed ganrif ar hugain ac ar gyfer byd gwaith
6. datblygu eu hymwybyddiaeth o ddigwyddiadau cyfoes, newyddion, pobl a materion mewn perthynas â gwledydd a chymunedau yr iaith darged.

Cyfnod Allweddol 2: fframwaith anstatudol ar gyfer ieithoedd tramor modern

Ystod

Dealltwriaeth ryngddiwylliannol

I gynyddu eu dealltwriaeth a'u gwerthfawrogiad o'u diwylliant eu hunain a diwylliannau eraill, dylid rhoi cyfleoedd i'r disgyblion:

2. ddatblygu sensitifrwydd tuag at wahanol bobloedd, eu traddodiadau, gwerthoedd a safbwyntiau
3. gwerthfawrogi pwysigrwydd ieithoedd eraill a dysgu iaith mewn cymdeithas fyd-eang
5. rhyngweithio gyda siaradwyr brodorol a dysgwyr yr iaith, e.e. ymweliadau gan siaradwyr yr iaith, ymweliadau â'r wlad, cysylltiadau gefeillio trefi a Phrosiectau Comenius, cyfnewid deunyddiau gydag ysgolion partner trwy lythyr, e-bost, defnydd rhyngweithiol o TGCh a phrosiectau dosbarth.

Gyrfaoedd a'r byd gwaith

Dylai ysgolion ddarparu cyfleoedd, lle bo'n briodol, i ddysgwyr 11–19 oed datblygu eu hymwybyddiaeth o'r maes gyrfaoedd a'r byd gwaith a sut mae eu hastudiaethau'n cyfrannu at baratoi ar gyfer bywyd gwaith.

Mewn ieithoedd tramor modern, dylai'r dysgwyr gael cyfleoedd i ddatblygu ymwybyddiaeth o bwysigrwydd ieithoedd ym myd gwaith, yr economi fyd-eang a'u gyrfaoedd yn y dyfodol. Gall y dysgwyr ddefnyddio ieithoedd mewn cyd-destunau cysylltiedig â gwaith a gall ysgolion wneud disgyblion yn ymwybodol o rôl ieithoedd mewn ystod o swyddi drwy ymweliadau, cysylltiadau busnes lleol ac adnoddau cysylltiedig â gwaith eraill.

Mewn ieithoedd tramor modern, nid oes unrhyw gyfeiriadau penodol at yrfaoedd a'r byd gwaith.